

Spion

satelitter studerer klimaet

Efter Bush-administrationen i USA havde lukket for samarbejdet mellem de hemmelige tjenester og videnskaben, er forbindelsen nu genoprettet. Forskerne håber at kunne bruge observationerne fra overvågninger til blandt andet at blive klogere på klimaforandringerne ved at følge isen i Arktis.

WILLIAM J. BROAD, NEW YORK TIMES

USA's førende videnskabsfolk og spioner samarbejder i et forsøg på at nå en dybere forståelse af klimaforandringerne skjulte kompleksitet. Ved hjælp af forbundsregeringens efterretningssystemer – blandt andet spionsatellitter og andre hemmelige sensorer – søger forskerne indsigt gennem studier af naturfænomener som skyer og gletsjere, ørken og tropiske regnskove.

Samarbejdet er en videreførelse af et program, der blev lukket ned af Bush-regeringen i 2001, og som har fuld opbakning fra direktøren for CIA, Central Intelligence Agency. I det seneste år har forskerne således studeret satellitfotos af den arktiske havis i et forsøg på at sondre mellem klimaforandringer og processer som 'almindelig' sommerafsmeltning, og de fik billeder af iskapten, der blev frigivet for netop at fremskynde den videnskabelige analyse.

Denne guldgrube af billeder er »virkelig nyttig«, siger Norbert Untersteiner, professor med speciale i havis ved University of Washington og del af forskerholdet.

Forskningen, siger dr. Untersteiner, har ingen mulighed for at sende 500 folk på ekspedition tværs over Arktis for at samle lignende resultaterne af de indsamlede data. Og, tilføjer han, måske kan den nye viden en dag resultere i isprognoser.

»Det vil være af stor betydning økonomisk og logistisk«, forklarer Norbert Untersteiner og påpeger, at afsmeltninger i Arktis vil åbne for nye fiskepladser og sejlruter og anspore til jagt på undersøiske olie- og gasforekomster for flere hundreder af milliarder dollar.

Overvågningsprogrammet har ringe eller ingen indflydelse på den regelmæssige indsamling af efterretninger, siger regeringsembudsmand, der forklarer, at man frigiver hemmelige oplysninger, der allerede er indhentet, eller benytter mulighederne for at registrere miljødata, når spionsatellitter for eksempel passerer hen over ødemarken, eller på anden måde ikke lige har travlt med at spionere.

Hensynet til hemmeligholdelse betyder dog, at såvel overvågningsindsatsen som indsamlingen af oplysninger i nogle tilfælde sløres, fordi USA ikke ønsker, at fjender og potentielle fjender skal have kendskab til, hvad deres spionsatellitter og andre sensorer reelt har kapacitet til. For eksempel blev de billeder, som videnskabsholdet har fået frigivet, gjort mindre skarpe for at skjule satelliternes kapacitet.

Politisk modstand

Oftentimes har det da også ført til politiske kontroverser, når statens efterretningssystemer på denne måde er blevet brugt til miljøundersøgelser. I oktober, få dage efter at CIA nedsatte en særlig gruppe til at vurdere klimaforandringerne betydning for den nationale sikkerhed, udtalte den republikanske senator John Barrasso fra Wyoming således, at tjenesten burde koncentrere sig om at »bekæmpe terrorister og ikke udspionere søløver«.

Og kritikken vil sandsynligvis tage til, nu hvor efterretningstjenesterne er under beskyldning efter det fejlslagne bombeattentat mod et passagerfly juledag, og kendskabet til overvågningsprogrammet er blevet større.

En højstående regeringsembudsmand, der har udtalt sig på betingelse af

anonymitet, forsvare dog den videnskabelige overvågning med, at den gør effektivt brug af efterretningstjenestens udstyr.

Ralph J. Cicerone, der er formand for National Academy of Sciences og medlem af overvågningsholdet, betegner programmet som »stort set frit tilgængeligt«.

»Det er folk, der ikke kender detaljerne, der klager«, siger Ralph Cicerone.

Og det er da heller ikke enhver videnskabsmand, der får adgang til det fortløbende materiale. Omkring 60 forskere, hovedsagelig fra den akademiske verden, men også fra erhvervslivet og staten, står for den videnskabelige del af indsatsen. Alle har de fået særlig godkendelse til at se det hemmelige materiale. De bliver vejledt af netop National Academy of Sciences, der rådgiver regeringen i videnskabelige og teknologiske spørgsmål, mens det er CIA, der leder programmet og sørger for, at forskerne kan benytte sig af statens overvågningsudstyr, herunder spionsatellitter fra National Reconnaissance Office.

Programmet giver større fordele end ulemper for forskningen ifølge dr. Ralph J. Cicerone, der lægger vægt på, at overvågningsindsatsen giver mulighed for at indsamle ellers utilgængelige miljødata – oven i købet med en regelmæssighed, der kan afsløre klimaforandringerne dynamik. Alt afhængig af den periode, indsamlingen kan foregå i.

»Man skal nok ikke forvente, at det vil vare i 50 år«, siger han i et interview om programmet.

»På den anden side er der potentiale for, at disse indsamlinger kan finde sted i lang tid«.

Et spørgsmål om sikkerhed

Sammen med programmet gendannes en videnskabelig gruppe, der fra 1992 til 2001 rådgav forbundsregeringen om miljøovervågning. Gruppen, der blev kaldt Medea – Measurements of Earth Data for Environmental Analysis – forsøgte at finde ud af, om efterretningssystemer og -data kunne kaste lys over spørgsmål om miljømæssig forvaltning.

Det vides ikke med sikkerhed, hvorfor Medea blev nedlagt tidligt under Bush-re-

geringen, men præsident George W. Bush havde ry for ofte at modsætte sig miljøpolitiske initiativer.

Ifølge embedsmænd kom initiativet til at genoptage programmet fra Kongressen i 2008, da tidligere vicepræsident Al Gore havde argumenteret for dets betydning med opbakning fra den demokratiske senator Dianne Feinstein fra Californien, der dengang var medlem af Senatets efterretningssudvalg, som hun blev formand for i 2009.

Obama-administrationen har ikke afsløret meget om indsatsen over for offentligheden, men har støttet den internt i regeringen, siger embedsmænd.

I november mødtes forskerne med CIA's direktør, Leon E. Panetta.

»Direktør Panetta mener, at det er af afgørende betydning at undersøge, hvilke konsekvenser fænomener som ørkendannelse, stigende vandstand og befolkningsskydninger kan have for den nationale sikkerhed«, siger Paula Weiss, der er talskvinde for CIA.

»Jeg er meget tilfreds med det, der er sket«, siger Michael B. McElroy, der er atmosfærisk forsker ved Harvard University og ledende medlem af gruppen.

»Det er virkelig stort«.

Blandt det nye Medea's første opgaver har været at vurdere tidligere Medea-projekter for at se, hvilke af dem – om nogen – der førte til værdifulde oplysninger og eventuelt kan genoptages eller udvides.

Mere viden om frysningsprocesser

Parallelt hermed er videnskabsfolk meget optaget af det arktiske område, der vurderes som yderst følsomt over for global opvarmning, og de er især interesseret i at følge ændringerne her for at vurdere, om de på nogen måde kan anvendes som forvarsler.

Dr. Norbert Untersteiner fra University of Washington fortæller, at regeringen i juni lagde nogle billeder fra denne vurdering ud på United States Geological Survey's hjemmeside under Global Fiducials Library, der rummer et arkiv af overvågningsbilleder fra steder af vigtig betydning for klimaforskningen.

Blandt andet viser online-biblioteket flere års billeder fra seks lokaliteter inden

for polarcirklen, herunder Fram-strædet, hvor isbjergene driver gennem, når de bevæger sig fra det arktiske bassin til det nordlige Atlanterhav.

Overvågningen fik rosede omtale i en rapport, der blev offentliggjort i juni af National Research Council under National Academy of Sciences.

»Der er ingen andre tilgængelige data, der viser afsmeltning- og frysningsprocesserne«, hedder det i rapporten.

»Frigivelsen af dem vil få stor betydning for forståelsen af klimaforandringerne konsekvenser«.

Norbert Untersteiner oplyser, at forbundsregeringen allerede har vedtaget en af rapportens anbefalinger: at få overvågningsatellitter

til at følge især isflager, der bevæger sig gennem det arktiske bassin i stedet for blot at fortage statisk overvågning.

Til sommer har Norbert Untersteiner tegnet ifølge Untersteiner lovende for at fremme forståelsen af de grundlæggende kræfter, der er på spil i de globale klimaforandringer, herunder polarisens konstante bevægelse.

Denne forskning tegner ifølge Untersteiner lovende for at fremme forståelsen af de grundlæggende kræfter, der er på spil i de globale klimaforandringer, herunder polarisens konstante bevægelse.

»Vi har stadig et problem med isens mekanismer«, sagde han.

»Men dynamikken er meget afslørende«.

viden@pol.dk

Oversettelse: Helle Albeck

En del af de offentliggjorte overvågningsbilleder kan ses på: <http://gfl.usgs.gov/ArcticSealce.shtml>